Puolustustarvikkeiden vientilain uudistus
HE 149/ 2026 vp

Ulkoasiainvaliokunta 02.10.2026

Maria Mekri, toiminnanjohtaja, SaferGlobe
Maria.mekri(@)

SAFERGLOBE
KONFLIKTIVALMIUS

SaferGlobe

SaferGlobe on riippumaton suomalainen ajatushautomo, joka tuottaa tietoa ja kehittää työvälineitä kestävän rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi.

- toiminut 16 vuotta
- ainoa riippumaton, ammattilainen rauhan ja turvallisuuden ajatushautomo Suomessa
- SaferGlobe ylläpitää Suomen asevalvontaraporttia, jossa on Suomen asevientitilastot vuodesta 2002 lähtien

SaferGloben keskeiset tarkennukset eduskunnalle

Poikkeuksille kattava valvonta ja eduskunnalle riittävä tiedonsaanti (2 §).

Yleisille vientiluville täsmälliset rajat ja toimiva prosessi kiireelliseen keskeyttämiseen (9 a, 16, 17, 31 ja 32 §).

Jatkuva riskinarviointi ja resurssit loppukäytön sekä uusien teknologioiden valvontaan (3, 9, 14, 15 ja 34 §).

EU-yhteiskehitykseen selkeät vastuut ja ehdot (4, 9, 14, 15 ja 20 §) sekä tuontivalvonnan puutteiden korjaaminen.

SaferGlobe tukee riskiperustaista vientivalvontaa

Vientivalvonnan kehittäminen on tarpeen muuttuvassa maailmassa.

Lupamenettelyjen tulee turvata Suomen puolustuskyky ja kansainväliset velvoitteet (4 ja 9 §).

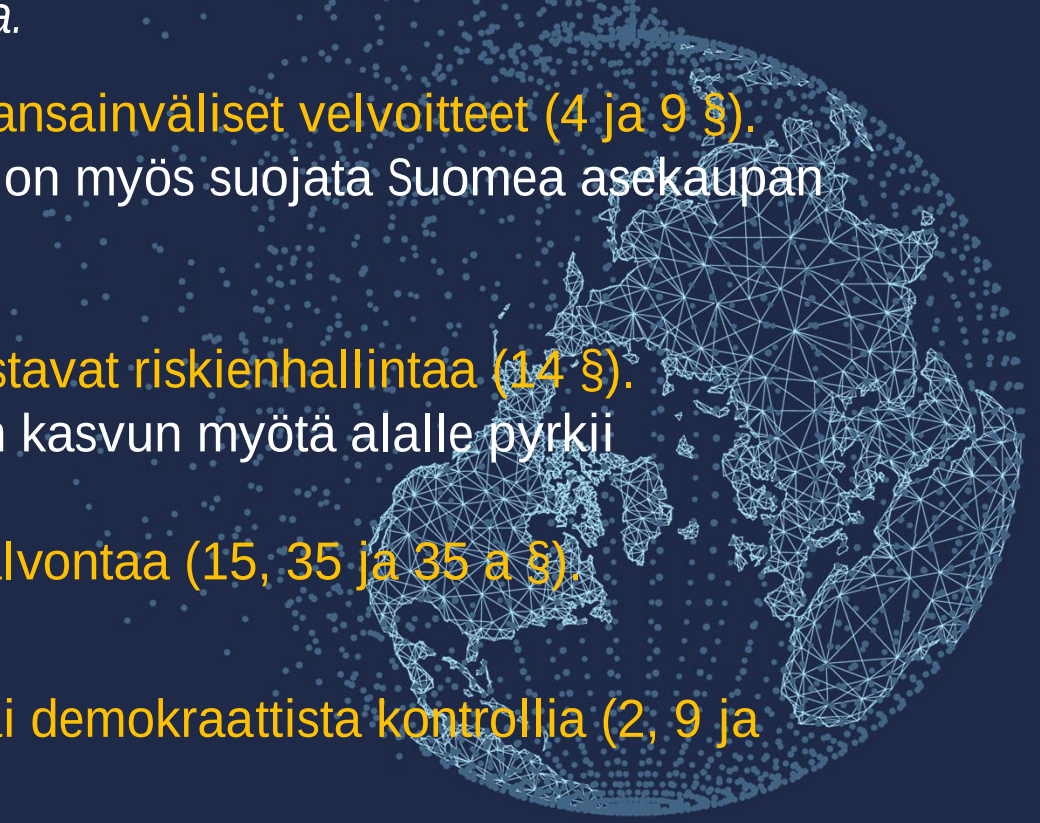
- Kansainvälisen säätelyn ja asevalvonnan tarkoituksena on myös suojata Suomea asekaupan haitoilta.

Vastaanottajan tunteminen ja yritysten vastuullisuus vahvistavat riskienhallintaa (14 §).

- Vastuullisten toimijoiden lisäksi rahoituksen merkittävän kasvun myötä alalle pyrkii kaikenlaista toimijaa (huolellisuusvelvoite).

Viennin jälkeiset tarkastukset ja tiedonvaihto parantavat valvontaa (15, 35 ja 35 a §).

Sujuvoittaminen ei saa heikentää loppukäytön valvontaa tai demokraattista kontrollia (2, 9 ja 15 §).

Soveltamisalan poikkeukset ja eduskunnan kontrolli

Huolena eduskunnan kontrollin heikkeneminen. Asekauppa on aina myös poliittista- sen myötä vahvistamme yhteistyötä mutta myös sidomme Suomen pitkäaikaiseen yhteistyöhön.

2 §:n 3 ja 5 kohdan poikkeukset edellyttävät kattavia korvaavia valvontamenettelyjä.

Materiaaliavun arviointi, eduskunnan tiedonsaanti ja loppukäytön seuranta on turvattava (2 §:n 5 kohta).

- Miten? Mitä prosessia tässä käytettäisiin?

Aseavun perusteita ja ulkoministeriön lausunnon tarvetta tulee selkeyttää (2 §:n 5 kohta).

2 §:n 6 kohdan poikkeuksessa tilapäisyys ja tuotteiden palautuminen on todennettava.

Yleiset vientiluvat ja muuttuvat riskit

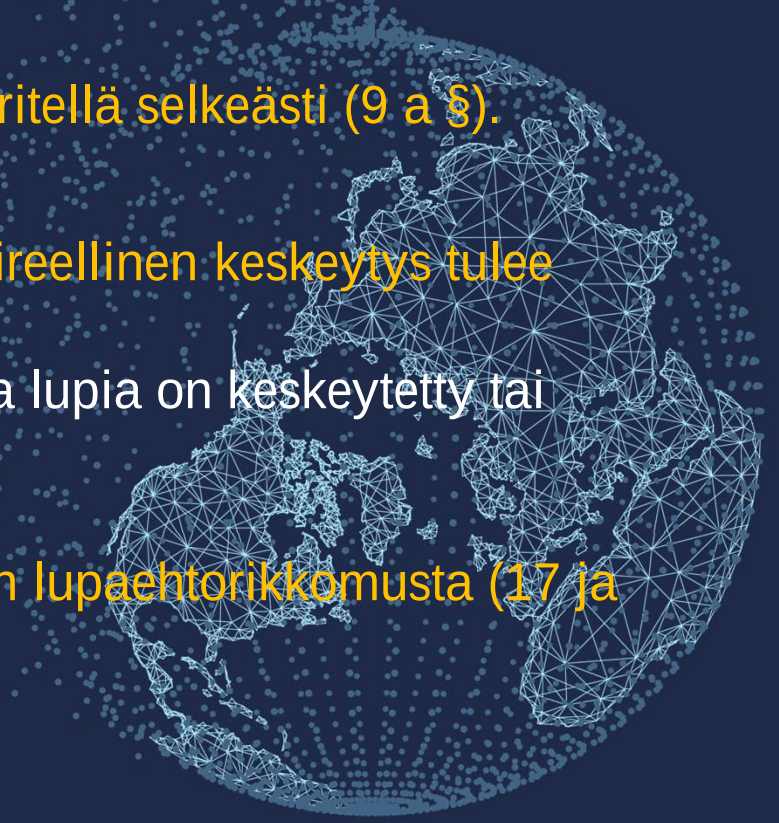
9 a §:n käyttöala ja yhteistyöjärjestelyjen rinnastamisperuste tarvitsevat täsmälliset rajat.

Palautusvelvollisuudet, määräajat ja todentamismenettelyt tulee määritellä selkeästi (9 a §).

Luvan poistaminen, rekisteröinnin hyväksymisen peruuttaminen ja kiireellinen keskeytys tulee erottaa ja tehdä käytännössä mahdolliseksi (16, 17, 31 ja 32 §).

- Miten nämä toimisivat käytännössä? Kuka tekee päätökset? Koska lupia on keskeytetty tai peruttu?

Muuttunut loppukäyttöriski edellyttää nopeaa keskeytystä myös ilman lupaehtorikkomusta (17 ja 32 §:n täsmennys).

Uudet aseteknologiat ja yritysten vastuu

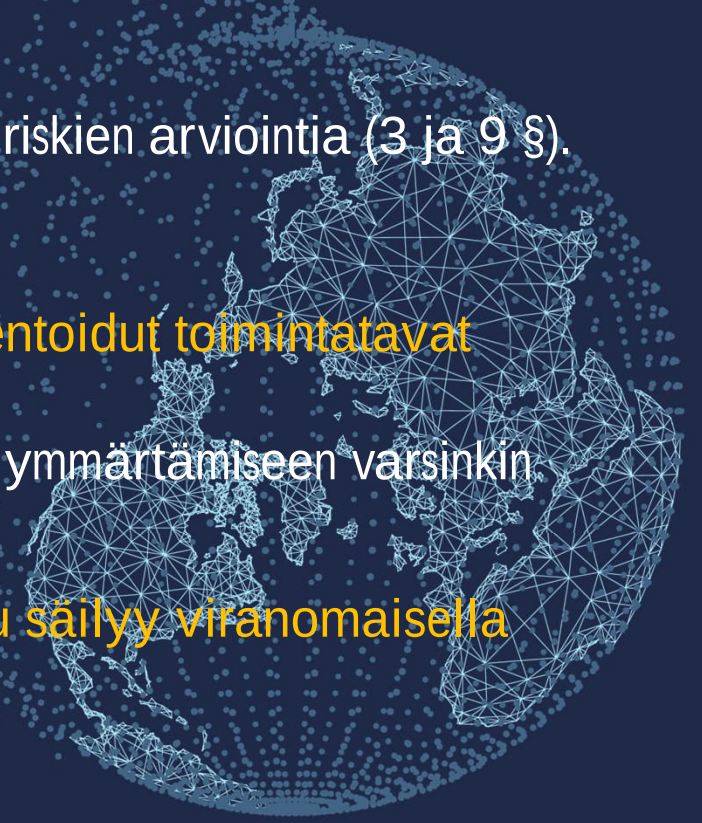
Valvonnan tulee kattaa ohjelmistot, komponentit ja aineettomat siirrot sovellettavien luetteloiden mukaisesti (3 ja 4 §).

- Tekoäly ja autonomiset järjestelmät edellyttävät ihmisen kontrollin ja siviiliriskien arviointia (3 ja 9 §).
- Koulutuksessa käytettävät sovellukset ja pelit

Kaikilta yrityksiltä tarvitaan riskeihin ja kokoon nähden riittävät, dokumentoidut toimintatavat (14 §).

- Resursseja ja yhteistyötä vastuullisuuden kehittämiseen ja vientivalvonnan ymmärtämiseen varsinkin PK-yrityksille vienninedistämisen oheen

Yrityksen vastuullisuus ja riskinarviointi täydentää lupaharkintaa. Vastuu säilyy viranomaisella (9, 14 ja 20 §).

Loppukäytön valvonta ja tiedonvaihto

15 §:n tarkastukset tarvitsevat riskiperustaisen kohdentamisen ja toimivat menettelyt.

33 §:n kirjanpitovelvoitteiden tulee kattaa myös yleisten vientilupien käyttäjät.

35 a §:ssä tulee arvioida tiedonvaihtoa myös lupaharkinnan ja väärinkäytösten ehkäisyn tueksi.

- Erilliset mekanismit esimerkiksi COARM-maiden välillä?

Viranomaiset tarvitsevat henkilöstön ja tietojärjestelmät valvontatehtäviin (15, 34, 35 ja 35 a §).

EU-yhteiskehitys sekä tuonti- ja vientivalvonta

Yhteiskehityshankkeissa sääntely ja viranomaisvastuut on tunnistettava alusta lähtien (4, 9 ja 20 §).

Loppukäyttö- ja edelleen vientiehdot sekä mahdolliset suostumusvaatimukset tulee välittää toimitusketjussa (4, 14 ja 15 §).

EU:n sisäisten siirtojen sujuvoittaminen tulee erottaa kolmansien maiden riskiharkinnasta (4, 9 ja 9 a §).

Tuontivalvonnan kattavuus ja loppukäytön varmentaminen tarvitsevat erillisen arvioinnin (ei omaa pykälää esityksessä).

- Tullin alainen puolustustuotteiden tuonti on vakaassa kasvussa (n. 70 miljoonaa euroa v. 2025) mutta minne tuotteet menevät ja mitä niille sitten tapahtuu?

”Puolustustarvikkeiden maahantuonti ei ole Suomessa luvanvaraista. Poikkeuksena ovat aseet ja ampumatarvikkeet, joiden tuontia Poliisihallitus valvoo ampuma-aselain (1/1998) nojalla. Koska puolustustarvikkeiden maahantuonti ei ole luvanvaraista, ei puolustusministeriö kerää tilastotietoa tuonnista.” PLM 23.02.2026 sähköpostitse

KIITOS!

Maria Mekri, toiminnanjohtaja, SaferGlobe
Maria.mekri(@)saferglobe.fi

